Tăietorul de lemne

Sergiu Someşan

Cobora odată cu cețurile toamnei dinspre munți şi, la o privire fugară, ai fi zis că este adus chiar de ele. Era înalt şi părea bătrân, nu atât din cauza înfățişării, cât mai ales pentru că întreba pe toți copiii întâlniți în cale:

— Ce mai faceți, voi, dragii moşului? la care întrebare, copiii, priveau fâstâciți în pământ şi nu găseau niciodată răspuns. Ridicau numai într-un târziu ochii şi se uitau la el cu o fericire mută. Copiii şi animalele se simțeau bine în preajma lui... Şi femeile...

După câțiva ani, unii au aflat că îl cheamă Anatol. Cum nu a spus niciodată nici da, nici ba, oamenii s-au obişnuit să-i spună aşa, deşi mulți se îndoiau că ăsta ar fi numele lui adevărat. Oricum, de felul lui, era tăcut şi rar schimba câte o vorbă cu gospodarul la care tăia lemne.

Ca într-un ritual ciudat, fiecare gospodărie din mica aşezare de munte pregătea o grămadă de lemne cât să poată tăia el într-o zi. Nu lua niciodată plată, dar mânca alături de familie, iar noaptea nu dormea în casă ci, învelindu-se cu sumanul gros, se culcuşea în grajd lângă animale, care îl primeau fornăind bucuroase în mijlocul lor.

Uneori, în câte un an, când întârzia să coboare spre micul cătun de la poalele munților, o nelinişte ciudată cuprindea aşezarea. Părea că toată suflarea ei încremeneşte într-o ciudată aşteptare şi că ritmul vieții se domolea cu fiecare zi care trecea şi că în curând se va opri de tot. Apoi, umbra lui înaltă se ivea cenuşie dintre fuioarele ceții şi un oftat colectiv îi însoțea apropierea de cătun. Paşii lui mari şi apăsați erau urmăriți cu ochi lacomi şi plini de speranță de după garduri şi perdele pe jumătate trase. Pentru că, deşi nu ştiau multe despre el, muntenii au observat repede un lucru: pe casa unde se oprea prima dată tăietorul de lemne, părea că îşi pune Dumnezeu mâna. Dacă era cineva căzut la pat, când se făcea focul cu lemnele tăiate de el şi după ce fumul se înălța drept spre cer, omul se scula de parcă nu ar fi avut nimic. Şi asta nu era tot. Fumul făcut de lemnele arse se ridica drept spre cer, oricât de tare ar fi bătut vântul. Ca o tainică legătură între pământ şi cer.

Dacă o familie o ducea greu şi nu se descurca de pe un an pe altul, după ce tăietorul de lemne îi intra în curte, părea că gospodarului i se dezleagă dintr-o dată norocul. Toate vitele păreau din neamul iepurilor şi viței şi mânjii creşteau peste noapte. Şi cel care se îndura să le vândă găsea repede cumpărători şi la preț de mirare. Vorbele despre el s-au răspândit degrabă şi prin alte aşezări, dar cei mai mulți nu credeau o iotă, pentru că omul se lăsa greu văzut de străini. Şi nici gospodarii nu erau dornici să dea amănunte, gândindu-se că dacă şi alții l-ar convinge să meargă prin satele lor să taie lemne, asta ar însemna să ajungă mai rar pe la ei. Aşa că dădeau din umeri, făcând pe neştiutorii şi taina tăietorului de lemne era păstrată ca o avere de preț, ce aparținea obştii. Şi dacă cu străinii gospodarii cătunului nu prea vorbeau, între ei nu se sfiau să-şi dea cu părerea în serile lungi de iarnă, petrecute la gura sobei în care trosneau lemnele tăiate de el.

— E un sfânt! spunea Tănase, dar toți ştiau că ăsta era bisericos rău şi în fiecare duminică bătea cale lungă până în aşezarea vecină să caşte gura la slujbele ținute de un popă bețiv şi muieratic.

— S-o crezi tu că-i sfânt! îi tăia avântul Trofin. Poate că nu l-ai văzut cum bea vinarsul şi cum mănâncă slana. Sfinții nu beau vinars şi nu mănâncă slană. Mănâncă numai rădăcini şi ierburi...

— Rădăcini şi ierburi ați mâncat voi când v-ați pornit la vorbă, punea lucrurile la punct Chirilă, mai umblat prin lume şi mai isteț ca ceilalți. Sfânt, nesfânt, omul aduce noroc acolo unde pune mâna. De ce despicați voi firul în patru? Nu vă merge bine? Vreți să-l supărați şi să plece în alt cătun? Ar fi primit cu brațele deschise peste tot, aşa să ştiți... Şi, dacă asta nu vă ajunge, aduceți-vă aminte de Grancea...

S-au înfiorat toți de parcă ar fi revăzut totul cu ochii minții. Grancea era un gospodar zgârcit şi cârcotaş care găsea oricui pricină de sfadă. Îi mergea bine, dar nu era niciodată mulțumit. Nu i se părea firesc ca altuia să-i sporească avuția într-un an cât lui după o trudă de-o viață. Într-o toamnă, când a văzut că Anatol trece nepăsător pe lângă ograda lui la fel ca în alți ani, i-a aținut calea cu o puşcă retezată pe care o folosea la braconajul mistreților. Era băut bine şi vorba i se împletica în gură:

— Până aici ți-a fost, neicuşorule! Anul ăsta intri la mine sau nu mai intri nicăieri...

Gospodarii care pândeau pe după porți au încremenit şi şi-au ținut răsuflarea. După ce întâmplarea şi-a deşirat ghemul încâlcit până la capăt şi au început să se

învinovățească unul pe altul că nu au făcut nimic, fiecare a spus că a crezut că se va deschide pământul şi-l va înghiți pe păcătos.

—- Ba eu am crezut că are să-l trăznească, a spus bisericosul de Tănase, făcându-şi cruci mari cât turla bisericii…

Nu se întâmplase însă nimic din toate astea. Tăietorul de lemne l-a urmat încet pe Grancea în ogradă şi, sub amenințarea puştii retezate, a început să taie lemne. Odată cu sunetul sec al primului lemn despicat de topor, din grajd s-a auzit mugetul unei vite. Alt lemn tăiat, alt muget de vită. Grancea a fugit ca vântul în grajd şi s-a crucit. Vitele cădeau una după alta cu burțile umflate ca şi cum ar fi mâncat lucernă proaspătă. S-a întors negru la față spre Anatol. A armat puşca încrâncenat.

— De ăsta îmi eşti tu, neicuşorule? a râs crud Grancea şi a tras, iar puşca i-a înflorit ca o floare însângerată în față.

După ce totul a trecut şi Grancea a fost înmormântat, tăietorul de lemne s-a mutat la altă casă, a lui Pamfil, unde a început să taie lemne ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Gospodarul care zăcea de câțiva ani buni cu picioarele zdrobite de căderea unui copac, învinețite şi pline de puroi, după ce fumul din lemnele proaspăt tăiate se ridică drept spre cer, se ridică şi el din pat. A ieşit afară din casă, s-a repezit sprinten după Anatol şi a dat să i se arunce la picioare să-i mulțumească. Cu un gest, acesta l-a oprit şi, deşi nu prea era auzit vorbind, a spus:

— Pentru munca mea am fost omenit cum se cuvine. Iar pentru altele, numai bunul Dumnezeu ştie de ce vrei să-mi mulțumeşti.

Pamfil nu a mai spus nimic, l-a petrecut numai cu ochii în lacrimi până nu l-a mai văzut. Apoi, întorcându-se spre casa de unde fumul se înălța drept spre cer, a tras aer adânc în piept şi a spus ca pentru el:

— Trag nădejde că fumul ăsta miroasă a tămâie şi nu a pucioasă…

După un timp, animalele lui Grancea şi-au revenit, iar oamenii şi-au adus aminte că puşca lui Grancea era veche şi, zgârcit cum era, nu voia să-şi cumpere alta, deşi multă lume i-a spus că vechitura aia o să-i crape capul într-o zi. Cum nu le făcea plăcere să-şi amintească de întâmplare, în curând, peste ea s-a aşternut uitarea.

Partea femeiească a aşezării avea altă părere:

— E un bărbat care a suferit mult din dragoste, spunea pătimaşă Paraschiva. Aşa simt eu şi la treburi din astea nu mă înşel. S-a retras ca un pustnic în munți, dar bărbatul din el nu-i dă pace. Când mă priveşte, mă trec toți fiorii…

— Lasă, Paraschivo, că pe tine te trec fiori şi când te uiți la sfinții din biserică, răspundeau femeile ciudoase.

— Mă trec, e drept, nu se lăsa Paraschiva mai prejos, dar şi pe ei îi trec aşa pictați cum sunt.

— Păcătoaso! râdeau femeile cu îngăduință şi se depărtau dându-şi coate şi făcându-şi cruci mărunte. Într-un cătun aşa de mic, nu era greu de ştiut că tânăra văduvă, de câțiva ani buni, îndruma primii paşi ai flăcăiandrilor pe cărările dulci ale dragostei. Ba şi unii gospodari aşezați îi mai călcau prin ogradă la ceas de seară, dar, cum nu se isca niciodată vrajbă, totul era trecut sub tăcere.

Şi, se părea că totuşi, Paraschiva a avut până la urmă dreptate, chiar dacă multora nu le-a venit să creadă. De vreo câțiva ani buni, după ce alegea din pricini numai de el ştiute o gospodărie sau alta ca şi cum ar fi scăpat de grija unei îndatoriri ce nu suferea amânare, se îndrepta glonț spre casa lui Zaharia, om aşezat, gospodar şi chibzuit. Toți îşi dădeau cu presupusul, dar până la urmă birui părerea Paraschivei:

— Precis aia mică a lui Zaharia seamănă cu femeia pe care a drăgostit-o el mai demult. Ascultați ce vă spun eu: într-un an, doi, când mai creşte mucoasa aia mică, îl vedem aşezându-se la casa lui…

— Eşti nebună, spuneau toți cu speranța să greşească. Tu nu vezi ce bătrân este… Şi cât de necoaptă este Irina lui Zaharia…

În anul în care s-a întâmplat, toți mai sperau ca Paraschiva să n-aibă dreptate, dar faptele s-au petrecut cu atâta repeziciune încât nimeni nu a avut timp să spună nimic, nicidecum să mai facă ceva.

Când a intrat în ograda lui Zaharia să taie grămada de lemne pregătită ca de obicei, în jurul lui s-au adunat copiii şi câinii. Copiii se aşezau pe lângă el în cerc şi-l urmăreau cu priviri fascinate cum lua pe rând fiecare lemn, îl aşeza pe butuc apoi, cu o mişcare hotărâtă, îl despica în două sau în patru, după mărime. Şi, dacă pe copii toți îi mai înțelegeau cât de cât, nimeni nu pricepea ce anume îi atrage pe câini în preajma omului. Se înghesuiau printre copii şi se uitau cu ochi curioşi la omul din fața lor de parcă ar fi tăiat cârnați, şi nu lemne. Oricum, este sigur că nu a fost niciodată lătrat de vreun câine. Dincolo de cercul făcut de copii şi câini, se oprise fata lui Zaharia, Irina. Înaltă şi slăbuță, stătea rezemată de o magazie şi privea fix pe omul care tăia lemne, rozându-şi neliniştită unghiile.

După ce totul a trecut, copiii au încercat să povestească, dar fiecare spunea altceva, aşa că mare lucru nu s-a putut afla. Cel mai sigur părea a fi faptul că, la un moment dat, sprijinind un lemn care nu voia să stea singur pe butuc, Anatol a ridicat ochii spre Irina. Chiar în clipa aceea, toporul a pornit vijelios la vale, copiii au încremenit, şi, pentru prima dată în preajma lui Anatol, câinii au mârâit îndureraţi. Cu ochii țintă la lemnul pe care cădeau picături mari şi roşii de sânge, Irina s-a apropiat de bărbat. Acesta îşi ținea mâinile pe față şi toți cei care l-au privit au crezut că plânge, pentru că umerii i se zguduiau cu mişcări largi. Abia când Irina i-a luat mâinile de pe față, s-a văzut că Anatol râdea fericit. Iar când fata a rupt o bucată din bluză să-l lege privindu-l fericită în ochi, ca treziți dintr-o vrajă, copiii s-au împrăştiat la joacă, iar câinii au plecat hârjonindu-se…

—----------